



Voitto Helander

*6.10.1937 – † 20.7.2009

Turun yliopiston valtio-opin professori Voitto Helander menehtyi vaikean sairauden murtamana 20. heinäkuuta 2009. Hän oli kuollessaan 71 vuoden ikäinen, syntynyt Hattulassa 6.10.1937.

Voitto Helander kuului sodanjälkeisen suomalaisen valtio-opin toiseen sukupolveen, siihen laajenevaan tutkijajoukkoon, joka 1960-luvun jälkipuoliskon suurin odotuksin ladatussa tutkimusilmapiirissä kävi käsiksi valtiollisen ja poliittisen elämän niin vanhoihin kuin uusiinkin ilmiöihin. Professorimatrikelissa hän ilmoitti erityisaloikseen kunnallishallinnon ja -politiikan, järjestöt ja poliittisen osallistumisen, mutta hänen tutkimusintressinsä ulottui tätä laajemmalle. Helander oli monipuolinen tutkija, joka analysoi muun muassa parlamentarismien toteuttamiseen liittyviä valtiollisen toiminnan ylätasoa ilmiöitä.

Turun yliopiston uuden oppiaineen vastanimitetyn professorin ensimmäiselle vastaanotolle ilmestyi 1960-luvun alussa vakavaimen opiskelija keskustelemaan maisterintutkielmansa ongelmista. Jo tuo tutkielma oli uusi avaus, kyselyaineistoon perustuva selvitys kunnallisvaltuutetun roolista. Vuonna 1965 suoritettua kandi-

daatin tutkintoa seurasi lisensiaatin tutkinto vuonna 1968 sekä väitös ja valtiotieteen tohtorin tutkinto vuonna 1971.

Lyhyttä alkuvaihetta lukuun ottamatta Voitto Helander pysyi koko elämänsä ajan kiinnittyneenä yliopistomaailmaan tutkijana ja opettajana. Hän toimi Turun yliopiston valtio-opin assistenttina ja yliassistenttina laitoksen tärkeänä kehityskautena vuosina 1966–81. Pistäytymistä Tampereella julkishallinnon apulaisprofessorin virassa seurasi nimitys Turun yliopiston valtio-opin apulaisprofessorin (sittemmin professorin) virkaan vuonna 1983. Tämän viran haltija Helander oli lähes kaksi vuosikymmentä, vuonna 2001 tapahtuneeseen eläkkeelle siirtymiseensä saakka.

Kasvattajayliopisto oli siis Voitto Helanderin akateeminen koti, mutta jo varhain 1970-luvulla hän sai myös toisen, Åbo Akademin valtiotieteen laitoksen. Vakavammin kuin monet muut hän tarttui yliopistojen välisen yhteistoiminnan mahdollisuuksiin yli kielirajan solmimalla tutkimussuhteet yhteisprojekteissa naapuriyliopiston valtiotieteen laitoksen virkatovereihin. Vuosien mittaan kontaktit syvenivät: Helander nimettiin Åbo Akademin julkishallinnon do-

sentiksi, ja hän hoiti useaan otteeseen oppiaineen professorin virkaa, vuodesta 1997 yhtäjaksoisesti vuoteen 2001 saakka.

Tutkijanprofiilin monipuolisuus ei merkinnyt pintapuolisuutta ja voimien hajottamista, Voitto Helander hallitsi alueensa. Merkittävimpiin tuloksiin hän pääsi yhtäältä etujärjestöjen painostuspolitiikan ja korporatiivisten mekanismien tutkijana, toisaalta kunnallishallinnon ja kunnallispolitiikan tutkijana. Helander oli empiirikko, jonka kysymyksenasettelut olivat selkeästi rajattuja ja joka perusti johtopäätöksensä systemaattisesti koottuun ja luotettavaan aineistoon. Hän oli parhaimmillaan tiiviissä pienimuotoisissa monografioissa, jotka sisälsivät selkeäsanaisen esittelyn tutkimustehtävästä, tutkimusprosessista ja tuloksista. Mitään puolivalmista hän päästänyt julkisuuteen.

Ihmisenä Voitto Helander oli hieno mies: myönteisesti lähimmäisiinsä suhtautuva,

ystävänä pettämätön, hienotunteinen, vaatimaton, jopa ujo. Suuren tietomääränsä turvin hän oli inspiroiva keskustelija ja hyvä kuuntelija, hän ei ruhjonut vastustajiaan mutta piti innostuessaan tiukasti kiinni kannastaan. Nämä ominaisuudet tekivät hänestä oppilaita kannustavan ja arvostetun opettajan.

Voitto Helander kutsuttiin Suomalaisen Tiedeakatemian jäseneksi vuonna 1999 ja Valtiotieteellisen Yhdistyksen kunniajäseneksi vuonna 2004.

Vaikeina sairausvuosinaan Voitto Helander ei luopunut tutkijan kutsumuksestaan vaan saattoi lämpimän perhe- ja sukuyhteisön tukemana aloitetut tieteelliset työt päätökseen. Asiantuntija-artikkeleita ja ajankohtaiskommentteja syntyi joukkoviestimissä julkaistavaksi loppuun saakka. Viimeinen kirjoitus julkaistiin postuumina poismenon jälkeen.

Jaakko Nousiainen

Voitto Helander In memoriam

Voitto Helander, professor of political science at the University of Turku, died on 20th July 2009 after a serious illness. He was aged 71 years, having been born at Hattula on 6th October 1937.

Voitto Helander belonged to the second generation of post-war Finnish political scientists, the expanding body of researchers who, in an atmosphere of great expectation, set to work in the latter half of the 1960s to study both old and new phenomena connected with governmental and political life. In the university's official list of staff members he indicated his specialist fields as be-

ing local government and politics, political organizations and political participation, but in practice his research interests were considerably wider. He was a broad-based researcher who was experienced in analysing topics such as higher-level state activities connected with the implementation of parliamentary government.

Apart from a brief early phase, Voitto Helander spent his whole working life within the university world of research and teaching. He was an assistant and senior assistant in political science at the University of Turku from 1966 to 1981, an important

period in the development of the department, and after a brief visit to the University of Tampere as associate professor of public administration, he returned to Turku in 1983 to become associate professor (and later professor) of political science. He remained there for nearly twenty years, until his retirement in 2001.

Although the university in which he had begun his studies became his academic home for the majority of his career, Voitto Helander also found a home in another university at a relatively early stage, in the Department of Political Science at Åbo Akademi University. He took the opportunities offered by collaboration between universities, even over linguistic boundaries, more seriously than many other people and established close cooperation on joint research projects with his colleagues in the city's other university. These relations became still closer as the years went by, so that he was later appointed docent in public administration at Åbo Akademi and was acting professor of the subject there on several occasions, including a continuous period from 1997 up to 2001.

Voitto Helander's versatility as scholar was not achieved at the risk of superficiality or the spreading of his talents too thinly. On the contrary, he mastered the subject supremely well and achieved equally significant results concerning corporative mech-

anisms and the lobbying policies of labour market organizations as he did when studying local government and local politics. He was first and foremost an empiricist, who possessed the art of delimiting the issues to be studied extremely clearly and basing his conclusions on reliable and systematically compiled material. He was at his best when writing small-scale, concise monographs that contained a clearly expressed definition of the purpose of the research and similarly cogent descriptions of the methods employed and results obtained. He never allowed anything that was half-finished to go into print.

As a person, Voitto Helander was a fine man, with a positive attitude towards others around him, unerring as a friend, considerate, modest and even shy. His vast knowledge made him was an inspiring contributor to discussions, and he was also a good listener. He would not set out to crush his opponents, but when enthusiastic about a topic he would argue his case tenaciously. These characteristics fashioned him into a teacher who was able to encourage his students and earn their respect.

Voitto Helander was invited to become a member of the Finnish Academy of Science and Letters in 1999 and was made an honorary member of the Finnish Political Science Association in 2004.

Obituary by Jaakko Nousiainen